

ONDERZOEKSBUREAU EVA ROTTERDAM

Rapport evaluatieonderzoek

**“Ruimte voor Bloemendaal. Handreiking
burger- en overheidsparticipatie”**

en

Verordening Burgerinitiatief

Bloemendaal

Inhoud

0. Samenvatting.....	3
Handreiking Burger- en Overheidsparticipatie	3
Verordening Burgerinitiatief	4
1. Inleiding.....	6
1.1. Onderzoeksopzet.....	7
Kwalitatief onderzoek	7
Kwantitatief onderzoek.....	7
2. De Handreiking Burger- en overheidsparticipatie.....	8
2.1. Ervaringen met de handreiking	8
2.2. De Participatieladder.....	10
2.3. Leren van ervaringen.....	11
2.4. Participatie algemeen.....	12
3. Verordening Burgerinitiatief	14
3.1. Burgerparticipatie.....	17
Burgerparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)	17
Burgerparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)	17
3.2. Overheidsparticipatie	18
Overheidsparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)	18
Overheidsparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)	18

0. Samenvatting

“Ruimte voor Bloemendaal. Handreiking burger- en overheidsparticipatie” beschrijft een nieuwe werkwijze om het samenspel tussen samenleving en gemeentebestuur te moderniseren en te verbeteren. In januari 2016 is de handreiking vastgesteld door de raad, en begin 2017 is de handreiking geëvalueerd. In dit evaluatieonderzoek is ook de Verordening Burgerinitiatief meegenomen.

Voor het onderzoek zijn interviews gehouden met drie inwoners van Bloemendaal en drie medewerkers van de gemeente. Vervolgens zijn er twee online vragenlijsten uitgezet. Eén bij de raadsleden en een bij de medewerkers van de gemeente.

Hier bespreken we kort de belangrijkste conclusies en aanbevelingen.

Handreiking Burger- en Overheidsparticipatie

Tijdens het onderzoek viel op dat inwoners, medewerkers van de gemeente en de gemeenteraadsleden anders aankijken tegen participatie. Inwoners zien het participatieproces vooral vanuit de rol die zij zelf spelen in participatieprojecten. De raadsleden bekijken het participatieproces meer inhoudelijk en vaak vanuit een politiek oogpunt, en de medewerkers zijn degenen die het proces beschrijven. Een van de geïnterviewde inwoners spreekt van vier poten: burgers, ambtenaren, B&W en de gemeenteraad. Elke poot heeft een eigen perceptie van wat er met participatie wordt bedoeld.

In de handreiking wordt een strikte scheiding gemaakt tussen burger- en overheidsparticipatie. In het onderzoek is gebleken dat deze scheiding vaak niet duidelijk is voor inwoners en raadsleden: inwoners weten lang niet altijd wie het initiatief voor een project genomen heeft, en raadsleden noemen projecten zowel als voorbeeld voor burgerparticipatie als overheidsparticipatie. Ook de Verordening Burgerinitiatief zien sommige raadsleden als burger- of als overheidsparticipatieproject.

Verbeterpunt:

- Hanteren van begrippen burgerparticipatie en overheidsparticipatie ter discussie stellen.

Bekendheid

De handreiking is er voor medewerkers, raadsleden en inwoners van Bloemendaal. De raad heeft de handreiking vastgesteld, en voor een groot deel van de raadsleden was dat de enige keer dat zij de handreiking gelezen hebben. Ook lang niet alle medewerkers van de gemeente hebben de handreiking (helemaal) gelezen, of kennen de handreiking. De inwoners hebben de handreiking nog nooit gezien, maar weten soms wel dat er volgens de handreiking is gewerkt. Zij zijn wel geïnteresseerd in de handreiking.

Verbeterpunten:

- Meer bekendheid geven aan de handreiking en de participatieladder bij raadsleden, medewerkers en burgers. Inwoners krijgen vooral meer informatie over de mogelijkheden die er zijn voor participatie (initiatief, vraag en meedenken over beleid). Ze krijgen ook meer

informatie over praktijksituaties uit verschillende domeinen en met verschillende doelgroepen.

- Een praktische en concrete vertaalslag maken voor medewerkers
- Een vertaalslag maken voor burgers

Werken met de handreiking

Slechts één raadslid werkt met de handreiking, en ook nog lang niet alle medewerkers werken met de handreiking en/of de participatieladder. Het werken met de handreiking en de participatieladder wordt in het algemeen wel als positief ervaren door de medewerkers. Het goed in kaart brengen van de stakeholders en het vorm geven aan de participatie vooraf, helpt bij de voortgang van projecten later. Verwachtingsmanagement.

Het opstellen en vaststellen van een heldere startnotitie zoals in de handreiking beschreven, leidt tot tevredenheid over participatie, zowel bij burgers als de raadsleden.

Het leren van elkaar in het werken met de handreiking gebeurt doorgaans nog niet echt structureel. Het evalueren van de participatieprojecten (bijvoorbeeld via een digitale enquête) levert waardevolle informatie voor het leren van ervaringen en was een vraag vanuit inwoners, medewerkers en de raad.

Verbeterpunten:

- Meer bekendheid geven aan het werken met de handreiking en de participatieladder
- Het structureler maken van het delen en leren van ervaringen
- Meer toespitsen op praktijksituaties zoals verschillende domeinen en doelgroepen
- Medewerkers van de gemeente moeten bekend zijn met de participatieladder. Als ze burgerparticipatie toepassen dan kunnen ze vertellen welke trede van toepassing is voor welk (deel) van het proces en waarom. Zo managed de gemeente de verwachtingen van inwoners.
- Alle participatieprojecten evalueren
- De participatieladder concretiseren voor inwoners
- Nadere uitleg en/of training over het werken met de handreiking voor de raad

Verordening Burgerinitiatief

In dit onderzoek is de Verordening Burgerinitiatief geëvalueerd aan de hand van het ingediende voorstel Rotonde Brederodelaan. Ook al was het voorstel niet in overeenstemming met de criteria van de verordening, toch heeft de raad besloten het in behandeling te nemen. Het luisteren naar inwoners heeft de raad als positief ervaren. Er waren echter meer negatieve ervaringen die met name betrekking hadden op de procedure en de timing. Een meerderheid van de raadsleden vindt dat de verordening moet blijven bestaan.

In de optimale situatie, waarin de gemeente volledig volgens de Handreiking Burger- en Overheidsparticipatie werkt, is deze verordening overbodig.

1. Inleiding

In januari 2016 heeft de gemeente Bloemendaal “Ruimte voor Bloemendaal. Handreiking burger- en overheidsparticipatie” vastgesteld. Deze handreiking beschrijft een nieuwe werkwijze om het samenspel tussen samenleving en gemeentebestuur te moderniseren en te verbeteren.

In de handreiking is de achtergrond van burger- en overheidsparticipatie beschreven, zijn kaders gegeven en is een praktische werkwijze voor burger- en overheidsparticipatie beschreven. De handreiking is er voor inwoners, het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie en is een dynamisch document dat openstaat voor verbeteringen. Daarom was er (ook in de handreiking beschreven) de wens om het werken met de handreiking te evalueren.

In de handreiking wordt onderscheid gemaakt tussen burgerparticipatie en overheidsparticipatie:

- Bij **burgerparticipatie** gaat het om het toevoegen van kennis, kunde en ervaring van inwoners, ondernemers en instellingen aan de gemeentelijke beleidsvorming of uitvoering.
- Bij **overheidsparticipatie** gaat het om de rol die de gemeente kan spelen bij initiatieven vanuit de samenleving.

Zowel voor burger- als voor overheidsparticipatie is een stappenplan beschreven. Belangrijk onderdeel van beide stappenplannen is het duidelijk omschrijven van de rol van de gemeente en de inwoners. De **participatieladder** geeft hierbij de bestuursstijl weer voor de gekozen participatievorm.

Het doel van het evaluatieonderzoek naar de Handreiking Burger- en Overheidsparticipatie is als volgt omschreven:

Het doel van de evaluatie van de handreiking is te onderzoeken of de handreiking voorziet in de behoefte van inwoners, gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie.

Hoe is het werken met de handreiking en de participatieladder, wat zijn de verbeterpunten en wat de sterke punten? Hoe gaat participatie nu, waarom verlopen participatieprojecten goed, en waarom verlopen ze nog niet goed? Het doel van het onderzoek is uitgewerkt aan de hand van de volgende onderwerpen:

- Ervaringen met de handreiking
- Ervaringen met de participatieladder
- Leren van ervaringen
- Participatie in de praktijk

Daarnaast was er in de gemeente behoefte om de Verordening Burgerinitiatief te evalueren. In september 2015 is voor het eerst gebruik gemaakt van deze verordening. Via deze verordening kunnen inwoners een voorstel bij de gemeenteraad indienen. Het voorstel dient ondersteund te

worden door 125 initiatiefgerechtigden, wordt behandeld door de raad die er vervolgens een besluit over neemt.

Het doel van het evalueren van de Verordening Burgerinitiatief is inzicht te krijgen in het gebruik van de verordening.

1.1. Onderzoeksopzet

In het doel van het onderzoek staan drie doelgroepen beschreven:

- Inwoners
- Gemeentebestuur
- Ambtelijke organisatie

Deze doelgroepen zijn in het onderzoek betrokken. Lang niet alle inwoners hebben te maken gehad met participatie en/of de handreiking. Een groot onderzoek onder alle inwoners van Bloemendaal was dan ook niet gewenst. Daarom hebben we gebruik gemaakt van een kwalitatief onderzoek. Voor de raadsleden en de medewerkers van de gemeente hebben we gebruik gemaakt van een kwantitatief onderzoek.

Kwalitatief onderzoek

Als eerste is gekozen voor een kwalitatief onderzoek omdat daarmee diep op het onderwerp kan worden ingegaan. Voor het kwalitatieve onderzoek zijn drie beleidsmedewerkers en drie inwoners van Bloemendaal geïnterviewd. De interviews dienden als basis voor het ontwikkelen van de vragenlijsten en het aanvullen van de kwantitatieve resultaten.

In eerste instantie was het de bedoeling ook drie raadsleden te interviewen maar omdat participatie politiek gevoelig kan zijn, is gekozen voor een kwantitatief onderzoek zodat alle raadsleden hun mening konden geven.

Kwantitatief onderzoek

Het verzamelen van meer cijfermatig materiaal hebben we gedaan middels twee kwantitatieve onderzoeken. Als eerste bij de gemeenteraad en vervolgens bij de medewerkers van de gemeente.

Uiteindelijk hebben 13 raadsleden deelgenomen aan het online onderzoek, dit is meer dan de helft van de raad. In het onderzoek is echter niet gevraagd naar politieke voorkeur zodat niet vastgesteld kan worden of de deelnemers representatief zijn voor de hele raad. 32 medewerkers hebben deelgenomen aan het onderzoek. Dit aantal is te klein om betrouwbare uitspraken te doen.

De resultaten van beide onderzoeken zijn indicatief.

2. De Handreiking Burger- en overheidsparticipatie

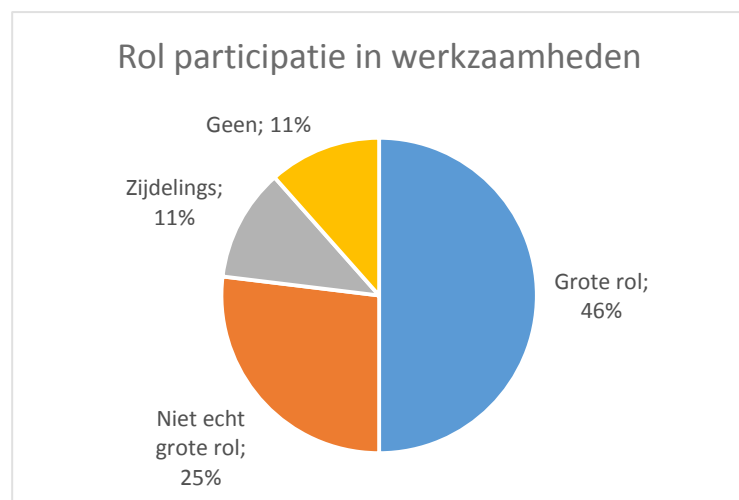
In dit hoofdstuk bespreken we de Handreiking Burger- en Overheidsparticipatie. Als eerste bespreken we de ervaringen met de handreiking en de participatieladder, vervolgens het leren van elkaars ervaringen en daarna gaan we in op participatie in de praktijk.

2.1. Ervaringen met de handreiking

Om de resultaten van het online onderzoek onder de medewerkers van de gemeente in perspectief te kunnen plaatsen is gevraagd in welke mate participatie een rol speelt in hun werk.

Bij bijna de helft van de **medewerkers** in de onderzoeksgroep speelt participatie een grote rol, bij 25% niet echt een grote rol in de werkzaamheden.

Een derde van de **medewerkers** heeft de handreiking ten minste één keer helemaal gelezen, een derde heeft (vaker) delen gelezen en een derde heeft de handreiking niet gelezen of kent de handreiking niet.

Meer dan de helft van de **medewerkers** werkt nooit met de handreiking. Minder dan de helft werkt regelmatig of af en toe met de handreiking, niemand van de onderzoeksgroep werkt vaak met de handreiking. De participatieladder is het vaakst gebruikte deel uit de handreiking. Een paar medewerkers maken gebruik van het stappenplan en/of van de hele handreiking.

De geïnterviewde **inwoners** kennen de zelf handreiking niet, maar zijn er wel in geïnteresseerd. Eén inwoner vertelde dat er met de handreiking is gewerkt (Vijverwegkerk), en dat dat geleid heeft tot een zeer positief ervaren participatieproces.

Iets meer dan de helft van de **raadsleden** kent de handreiking (redelijk) goed. Bijna de helft heeft wel van de handreiking gehoord, maar is inhoudelijk niet echt op de hoogte.

Meer dan de helft van de **raadleden** heeft de handreiking alleen gelezen toen deze werd vastgesteld, een derde heeft de handreiking niet gelezen, en één raadslid gaf aan de handreiking vaker te hebben gelezen. Eén raadslid werkt met de handreiking, de anderen niet of niet echt.

Ongeveer de helft van de raadsleden die deelnamen aan het onderzoek heeft aangegeven nadere uitleg en/of training nodig te hebben over het werken met de handreiking.

Sterke punten van de handreiking

- Helpt bij vormgeven participatie
- Weten welk standpunt je als gemeente inneemt tav de burgers is handig. Hier kunnen de werkzaamheden dan op afgestemd worden.
- Vooral het goed in kaart brengen van de stakeholders helpt enorm bij de voortgang later
- Duidelijk verwachtingsmanagement
- Dat we ons bewust zijn van onze rol en het initiatief van de burger. Dat door goed samen te werken komen tot juiste resultaten. Deelgenoot maken van burger, verantwoordelijkheid delen zorgt voor meer draagvlak.
- nuttig bij opstellen projectplan
- in een vroeg stadium voldoende (en de juiste) personen betrekken
- De aanmoediging die ervan uitgaat dat participatie zinvol is.
- Eenduidig, goed startpunt.
- Bij de start moet duidelijk zijn welke speelruimte er is, verwachtingen moet goed 'gemanaged' worden
- Helder en kort

Verbeterpunten van de handreiking

- bekendheid van de handreiking
- Projectmatig werken opnieuw onder de aandacht brengen.
- Hij kan een praktische en concrete vertaalslag krijgen
- Deze kantvriendelijker worden geschreven, is bij het maken van deze handreiking de burger betrokken?
- Betere taal die burgers ook snappen in de ladder. Eventueel met voorbeelden werken.
- Er is verschil tussen soorten projecten (fysiek domein-sociaal domein) dat nogal van invloed is op de participatie. Dit komt nog niet tot uitdrukking, handreiking is algemeen opgesteld (hebben er veel/weinig bewoners mee te maken, is het een bepaalde homogene doelgroep of niet, gaat het om plannen die in een juridisch kader zitten -waarin bewoners bezwaar kunnen maken- of niet, gaat het om investeringen die 20-30 jaar mee moeten of niet?)
- De handreiking is prima. Uitvoering moet beter. Meer op proces ipv inhoud
- Ik vind het bestaan van de handreiking relatief onbelangrijk. Veel belangrijker vind ik de cultuur van luisteren en goede ideeën overnemen. Dat gebeurt weinig tot niet.
- Participatie is niet iets eenmaligs aan het begin van het project, maar dient continu aandacht te hebben: gaandeweg het project kunnen nieuwe aspecten opspelen die hernieuwde participatie en afstemming verlangen.

2.2. De Participatieladder

Een onderdeel van de handreiking is de participatieladder. Om bekendheid te geven aan de participatieladder is deze op een kaart gedrukt en verspreid in het gemeentehuis.

Hoe hoger op de ladder hoe groter de invloed van een burger

Welke trede op de participatieladder hanteer jij in het participatieproces?

PARTICIPATIEVORM (rol van participant)	BESTUURSTIJL (rol van het bestuur)
Initiatiefnemer Beleidsgebentoor Bevoegd gezag	Faciliterende stijl
Samenwerkingspartner	Samenwerkende stijl
Medebeslisser	Delegerende stijl
Adviseur beginspraak	Participatieve stijl
Adviseur eindspraak	Consultatieve stijl
Toeschouwer Ontvanger informatie informant	Open autoritaire stijl
Geen rol	Gesloten autoritaire stijl

Bron: Participatieladder, Forum voor de Samenleving, 2005

BLOEMENDAAL OVERVEEN AERDERHOUT BERNHROEK VOELLENJANG

Hoe hoger op de ladder hoe groter de invloed van een burger

Welke trede op de participatieladder hanteer jij in het participatieproces?

- Maak een duidelijke keuze en beargumenteer deze in je (start)notitie.
- Stel jezelf in elk geval de vragen: wie betrek ik, over wat, waarom, wat zijn voorwaarden voor samenwerking?
- Het college of de gemeenteraad geven door vaststelling van je (start)notitie een politiek-bestuurlijk kader van het participatieproces.
- Ook een proefchallenge (zoals de raad dat heeft benoemd) kan een participatievorm zijn.

BLOEMENDAAL OVERVEEN AERDERHOUT BERNHROEK VOELLENJANG

Meer dan de helft van de raadsleden kent de participatieladder en weet ongeveer hoe het werkt en drie raadsleden weten goed hoe de participatieladder werkt. Een paar raadsleden geven aan de participatieladder niet te kennen,

Inwoners die de participatieladder kennen, zouden graag zien dat wordt geconcretiseerd, is nu te abstract voor inwoners.

Zes van de tien medewerkers kennen de participatieladder. Ongeveer twee derde van deze medewerkers werkt met de participatieladder.

Sterke punten van de participatieladder

- Inzichtelijk, helpt om verder na te denken over vormgeving van participatie
- Je kunt van te voren bepalen welke participatie mogelijk is en welke er gevolgd gaat worden.
- van te voren in beeld brengen wie er mee moeten denken en beslissen en tot welk niveau, voorkomt als het goed is gedoe tijdens het proces of achteraf
- Geeft naar mijn mening duidelijk onderscheid tussen de participatievormen

- Initiatiefnemer, medebeslisser, adviseur beginspraak, toeschouwer. Al deze elementen zijn nodig. Zonder is het bereiken van de juiste hulp of ondersteuning niet mogelijk.
- Het geeft een richting aan de verschillende wijzen van participatie.
- Ook te gebruiken door externe partijen. Het geeft richting aan verantwoordelijkheden.
- Dat je duidelijk afspreekt welke verantwoordelijkheid bij welke partij ligt en je daardoor je eigen mogelijkheden en rol helder hebt voor jezelf.
- Vooraf een goede inschatting maken van de beste aanpak + wat daarvoor nodig is + risico-analyse
- Reminder
- Besef van de mogelijkheden

Verbeterpunten van de participatieladder

- Toespitsen op bepaalde vormen van participatie (bij beleidsdocument of bij woningbouwontwikkeling of bij uitvoering van werkzaamheden etc.)
- ik zou wel een vraagbaak willen hebben om de ladder vaker te gebruiken
- Ondanks dat er genoeg kaartjes van de participatieladder overal liggen wordt er volgens mij niet veel gebruik van gemaakt door de organisatie in het geheel. Ik denk dat het projectmatig werken weer eens goed onder de aandacht moet worden gebracht waardoor de ladder vanzelf aan bod komt.
- bestuurlijk meer vasthouden aan al genomen besluiten
- Evalueer grondig elk traject.
- Vanuit beleid is het nodig om de informatie beter te delen en inspraak te organiseren in de ontwikkeling van het beleid.
- De ladder met bestuursstijlen is voor 'buitenstanders' en burgers niet altijd duidelijk. Bijvoorbeeld de autoritaire bestuursstijl. Dit is jargon.
- Wellicht dat een opfrisronde over de werking van de ladder handig is, ook voor nieuwere collega's.
- Niet bij alle projecten (of in alle fases) is participatie handig/wenselijk. Nu lijkt er vaak het gevoel te zijn dat er geparticipeerd MOET worden en dat de uiterste treden van de ladder (helemaal geen participatie van inwoners bijvoorbeeld) als onwenselijk gezien wordt. Rollen van verschillende partijen gedurende proces vasthouden, vaak meerdere partijen met tegengestelde belangen, participatie wordt dan op te hoog niveau ingezet
- Voeg een concept van spelregels toe tbv participanten

2.3. Leren van ervaringen

Het leren van elkaars ervaringen door medewerkers gebeurt doorgaans nog niet structureel. Wel worden ervaringen besproken tijdens (team)overleg met collega's. Het evalueren van participatieprojecten is nodig om te kijken wat goed en wat niet goed is gegaan.

Verder zijn nog genoemd:

- Trainingen overheidsparticipatie
- Cursus Open je Blik

2.4. Participatie in de praktijk

In de handreiking wordt een strikte scheiding gemaakt tussen de begrippen burgerparticipatie en overheidsparticipatie. In de praktijk bleek echter dat het onderscheid tussen deze twee vormen van participatie niet voor iedereen duidelijk is. Aan de burgers moest tijdens het interview het onderscheid duidelijk worden gemaakt, maar ook de raadsleden bleken het verschil niet altijd te kennen. Daarbij gaven zij zowel bij burger- als overheidsparticipatieprojecten als voorbeeld het Burgerinitiatief Ronde Brederodelaan

Raadsleden

Nog lang niet alle raadsleden hebben gemerkt dat er iets veranderd is in het participatieproces. Ongeveer de helft vindt dat de besluitvorming rondom participatieprojecten **niet** eenvoudiger is geworden, de andere helft zegt dat dit afhankelijk is van het project. Opgemerkte veranderingen door de raadsleden:

- meer bewustwording participatie van raad/ gemeente
- participatie is onderdeel van processen binnen gemeente
- actief ingezet op participatie vanaf de start bij aantal projecten

Raadsleden stellen de volgende verbeteringen voor ten aanzien van participatie:

- Goede probleemanalyse vooraf
- Inwoners in vroeg stadium betrekken
- Beter luisteren naar inwoners en respectvol bejegenen
- Heldere rolverdeling, goede afspraken maken
- Verwachtingsmanagement
- Meer loslaten. Werk met buurtbegrotingen

Inwoners

De geïnterviewde inwoners zijn in het algemeen tevreden over hoe de participatieprojecten verlopen zijn. Het gaat dan om projecten waarbij het participatieproces helder beschreven was. Voorbeelden die genoemd zijn: herstructurering Brederodelaan, Vijverwegkerk en Statushouders Dennenheuvel. Met name de helderheid van de gemeente en een goede communicatie zijn genoemd als factoren die een rol speelden bij het succes van deze projecten.

Een van de geïnterviewde inwoners merkte op dat inwoners een ander beeld hebben van participatie dan de gemeente. Hij spreekt van vier poten: burgers, ambtenaren, B&W en de gemeenteraad. Elke poot heeft een eigen perceptie van wat er met participatie wordt bedoeld. In dit onderzoek wordt dat beeld wel enigszins bevestigd. In ieder geval voor de drie poten inwoners, gemeenteraadsleden en medewerkers van de gemeente.

Twee van de drie geïnterviewde inwoners kunnen geen voorbeeld noemen van overheidsparticipatie. Er zijn wel voorbeelden gegeven van projecten waar de gemeente een rol in speelt, maar het is dan niet altijd duidelijk of het om een overheidsparticipatieproject gaat. Ook is lang niet altijd duidelijk wie het initiatief heeft genomen bij projecten. Zij zijn verdeeld over hoe de gemeente initiatieven van

de inwoners oppakt. Kritiek heeft met name te maken met een onduidelijke rol van de gemeente, zo worden er toezeggingen gedaan die niet worden nagekomen. In deze projecten was geen sprake van een startnotitie.

Medewerkers

Medewerkers vertellen dat goede communicatie essentieel is voor het goed laten verlopen van een participatieproces. Zij waarderen de rol die de afdeling communicatie hierin speelt. Vanuit de medewerkers is verder nog opgemerkt dat het bij een goed verloop van het participatieproces belangrijk is niet alleen naar de inwoners te luisteren die het hardst roepen, maar juist naar alle inwoners.

Burgerparticipatie

Volgens de raadsleden is goede communicatie essentieel voor het goed verlopen van participatie. Ook een heldere startnotitie is een voorwaarde. De inwoners beamen dat en merken dat als er gewerkt wordt met een heldere startnotitie, het participatieproces goed verloopt. Onduidelijkheid over de rol van de burger en de overheid is door raadsleden het vaakst genoemd als reden voor het niet goed verlopen van burgerparticipatie.

Vijverwegkerk wordt door de raadsleden zowel positief als negatief ervaren. Dit project is in eerste instantie opgezet zonder gebruik te maken van de handreiking en geëscaleerd. In tweede instantie is er een participatieplan opgesteld waarin de informatie uit de handreiking is verwerkt. Vanaf dat moment is het goed verlopen.

Het burgerinitiatief Rotonde Brederodelaan wordt door drie raadsleden als burgerparticipatieproject genoemd.

Overheidsparticipatie

Bij overheidsparticipatie gaat het om initiatieven van inwoners waarin de overheid participeert. In de handreiking staat dat de gemeente de medewerkers voldoende tijd en ruimte moet bieden om op zoek te gaan naar burgerinitiatieven. Meer dan de helft van de medewerkers geeft aan hier niet voldoende tijd en ruimte voor te hebben.

Inwoners kunnen met hun idee of voorstel de gemeente benaderen. Als zij direct de juiste persoon benaderen kan het idee worden opgepakt. Als zij niet de juiste persoon benaderen is het aan de medewerker de inwoner door te verwijzen. Dit gaat in het algemeen goed.

In de onderzoeksgroep zaten twee medewerkers van de buitendienst, één zou meer informatie willen over wat hij moet doen als een inwoner hem benadert met een idee of voorstel.

Goede communicatie en voldoende draagvlak zijn volgens de raadsleden essentieel voor het goed verlopen van overheidsparticipatie.

3. Verordening Burgerinitiatief

Via de Verordening Burgerinitiatief kunnen inwoners een voorstel bij de gemeenteraad indienen. Het voorstel dient ondersteund te worden door 125 initiatiefgerechtigden, wordt behandeld door de raad die er vervolgens een besluit over neemt. In de verordening staat beschreven welke stappen genomen moeten worden.

In september 2015 is voor het eerst gebruik gemaakt van deze verordening. Tijdens de uitvoering van de herstructurering Brederodelaan hebben bewoners een voorstel ingediend voor een rotonde op de kruising Brederodelaan/ Wietse Noormanlaan/ Duinlustparkweg, ten behoeve van de verkeersveiligheid.

Het college liet weten dit een te dure oplossing te vinden. De raad heeft het burgerinitiatiefvoorstel geldig verklaard en laten onderzoeken. Vervolgens heeft de raad besloten door te gaan met de reconstructieplannen die al in de uitvoeringsfase waren.

Het burgerinitiatiefvoorstel was niet in overeenstemming met de criteria van de feitelijke verordening, waarin staat dat het niet mag inhouden:

“een onderwerp waarover minder dan twee jaar voor indiening van het burgerinitiatiefvoorstel door de raad een besluit is genomen”

Een inwoner merkte het volgende op met betrekking tot de verordening: “Het Burgerinitiatief zou eigenlijk niet moeten hoeven bestaan. Als de participatieladder concreet helder voor iedereen goed is ingevuld is het Burgerinitiatief niet nodig.”

De raadsleden is gevraagd of zij wilden aangeven wat goed is gegaan en wat niet goed is gegaan rondom de uitvoering van de Verordening Burgerinitiatief, en of zij vonden dat deze verordening moet blijven bestaan.

Wat ging er goed

- Niets
- Veel inwoners waren betrokken.
- Goed is dat bewoners van een nieuwe wijk zich nu ook konden laten horen over de verkeerssituatie.
- Goed is dat de verkeersveiligheid opnieuw serieus is bekeken nu de nieuwe situatie (extra woonwijk) gerealiseerd is.
- Goed is dat de afwegingen goed uitgelegd zijn aan betrokkenen.
- De rotonde Brederodelaan is op de agenda gekomen
- Goede snelle start aan begin van project
- De beslissing van de raad om het verzoek van de initiatiefnemers tegen een second opinion aan te houden, en vervolgens op grond daarvan tot een helder oordeel te komen
- In tweede instantie is er veel energie in gestoken participatie alsnog te laten slagen

Wat ging er niet goed

- Gewoon de verordening volgen.
- Timing. Communicatie. Verwachtingsmanagement. Efficiëntie. Vergaderorde. Duidelijkheid over het mandaat van de sprekers.
- Het door het college direct opgestelde negatieve advies zette de raad voor het blok en gaf niet genoeg ruimte voor behandeling.
- Hoe een burgerinitiatief behandeld moet worden moet eerst door de raad vastgesteld worden.
- Een burgerinitiatief moet duidelijk zijn en over 1 voorstel gaan. Initiatiefnemers moeten niet ondertussen met allerlei andere voorstellen komen, want daar hebben mensen niet voor getekend. Het is geen onderhandelingsstraject.
- Er kan niet voorbijgegaan worden aan het feit dat voor het oorspronkelijke ontwerp ook een participatietraject is doorlopen.
- Wanneer het burgerinitiatief in een eerder stadium van de besluitvorming was gekomen, had het meer effect gehad.
- Het blijft een continu proces: nieuwe instromers kennen de historie onvoldoende.
- Bij de start ging het al mis. Plan werd door burgers eigenlijk een jaar te laat ingediend. Besluitvorming had al plaatsgevonden en project was al van start. Daar werden de burgers niet duidelijk over geïnformeerd. Raad wist niet goed hoe hiermee om te gaan. Onvoldoende sturing vanuit griffie.
- Ik vraag me af of dit onderwerp zich wel leent voor een burgerinitiatief, ik denk van niet.
- Geen goede probleemanalyse vooraf.
- Probleem was, dat de ontwikkeling van de Brederodelaan al te ver was en het zich eigenlijk niet goed leende voor burgerinitiatief. Er waren al inspraakronden geweest.
- Valse start en verkeerde insteek vanuit de inwoners

- Geen duidelijkheid gegeven. Als een project al is aanbesteed cq in aanleg is, is er geen ruimte meer voor een burgerinitiatief van deze omvang.
- Communiceer tijdig over een voornemen zodat men zich dan kan buigen over een eventueel initiatief.

Een meerderheid van de raadsleden vindt dat de Verordening moet blijven bestaan, ongeveer een kwart heeft er geen uitgesproken mening over. Eén raadslid is van mening dat de Verordening Burgerinitiatief kan worden afgeschaft.

Bijlage 1 participatieprojecten genoemd door de raadsleden

Burgerparticipatie

De raadsleden is gevraagd een voorbeeld te geven van een burgerparticipatieproject dat goed is verlopen, en een voorbeeld dat niet goed is verlopen. In de onderstaande 2 tabellen staan de genoemde projecten en de redenen waarom raadsleden vinden dat projecten wel of juist niet goed verlopen.

Burgerparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)				
Goed verlopen projecten				
	Redenen dat projecten goed verliepen			
	Goede communicatie	Heldere startnotitie	Rollen duidelijk omschreven	Anders
Park Vogelenzang (3 keer)	✓✓✓	✓		<ul style="list-style-type: none"> • Er werd geluisterd naar de argumenten die bewoners inbrachten en die ook verwerkt werden in de eerste plannen. • Betrekken van inwoners in een vroeg stadium. • Rol van college/ambtenaren is niet zozeer goed omschreven, maar wordt tot nog toe wel goed uitgevoerd • Ontwikkelaar pakte het goed op
Vitaal Vogelenzang (2 keer)	✓✓	✓✓		
Brederodelaan	✓		✓	
Herstructurering Brederodelaan	✓			
Vijverwegkerk				

Burgerparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)						
Niet goed verlopen projecten						
	Redenen dat projecten niet goed verliepen					
	Startnotitie onduidelijk	Communicatie		Rol overheid / burger niet duidelijk	Draagvlak niet duidelijk	Anders
		Te vroeg	Te laat			
Elswothoek		✓				<ul style="list-style-type: none"> • Slecht omgaan met bewoners • Rol overheid/burger te veel vastgelegd • Slecht tot niet luisteren naar bewoners • Wethouder beslist eigenhandig • Niet of niet neutraal voorgelegd aan raad door
Vijverwegkerk						
Laanbomen Brederodelaan				✓		
Bloemendaal Samen						
Volkstuin Bennebroek						
Rotonde Brederodelaan (2 keer)				✓✓		
Vitaal Vogelenzang						
Rotonde Brederodelaan	✓	✓	✓	✓		
Bomen Brederodelaan						
Opvang statushouders						

Burgerparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)					
Niet goed verlopen projecten					
	Redenen dat projecten niet goed verliepen				
	Start-notitie	Communicatie	Rol overheid	Draagvlak niet	Anders
Sociale woningbouw locaties	✓	✓	✓	✓	College <ul style="list-style-type: none"> • Burgerinitiatief te laat ingezet door burgers • Geen goede timing • Onvoldoende draagvlak • Slechte communicatie
Herbeplanting bomen langs de Leidsevaart in Vogelenzang	✓	✓			
Verskillende bouwprojecten			✓	✓	
Brederodelaan	✓			✓	
Afvalscheiding	✓			✓	

Overheidsparticipatie

Aan de raadsleden is gevraagd een overheidsparticipatieproject te noemen dat goed is gegaan en een dat niet goed is gegaan.

Overheidsparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)				
Goed verlopen projecten				
	Redenen dat projecten goed verliepen			
	Goede communicatie	Rollen duidelijk omschreven	Voldoende draagvlak	Anders
Reparatie van de brug in de Narcissenlaan in Bennebroek	✓		✓	<ul style="list-style-type: none"> • De verordening burgerinitiatief moet duidelijker worden. • Goede samenwerking tussen projectleider en denktank
Vitaal Vogelenzang (2 keer)	✓		✓	
Rotonde Brederodelaan	✓			
Joods Monument Bloemendaal Brandweer	✓	✓	✓	
Duurzaam Overveen haven in Heemstede		✓	✓	

Overheidsparticipatie (projecten genoemd door de raadsleden)		
Niet goed verlopen projecten		
	Redenen dat projecten niet goed verliepen	
	Rol overheid/ burger niet duidelijk	Anders
Rotonde Brederodelaan (4 keer)	✓	<ul style="list-style-type: none"> • Goede ideeën worden met een kluitje in het riet gestuurd.

<p>Diverse suggesties voor kleine verkeersmaatregelen.</p>		<ul style="list-style-type: none">● Niet haalbaar. Geen goede probleemanalyse vooraf.● Initiatief van de burger was te laat; daarop onhandig ingespeeld door gemeente● College moest alleen ontvangst nemen, maar stuurde wethouder ipv voorzitter raad. Terwijl de raad aan zet was. Wethouder vond er direct wat van, terwijl hij dat juist niet moest doen.
--	--	--

